

An aerial photograph of a farm complex situated in a vast, green field. The complex includes a white house with a blue roof, a red barn with a dark roof, a green barn with a dark roof, and a long, low yellow barn with a dark roof. A gravel driveway leads to the buildings. In the background, there are more farm buildings and a line of trees under a cloudy sky.

Landschapsontworp “De Paardenbloem”
Moorsterweg 14 Woudenberg

18 nov 2021

Frank Talsma
Tuin- en Landschapsarchitect

Luchtfoto met contour plangebied

Landschapsontwerp “de Paardenbloem”

Moorsterweg 14 Woudenberg

Inleiding

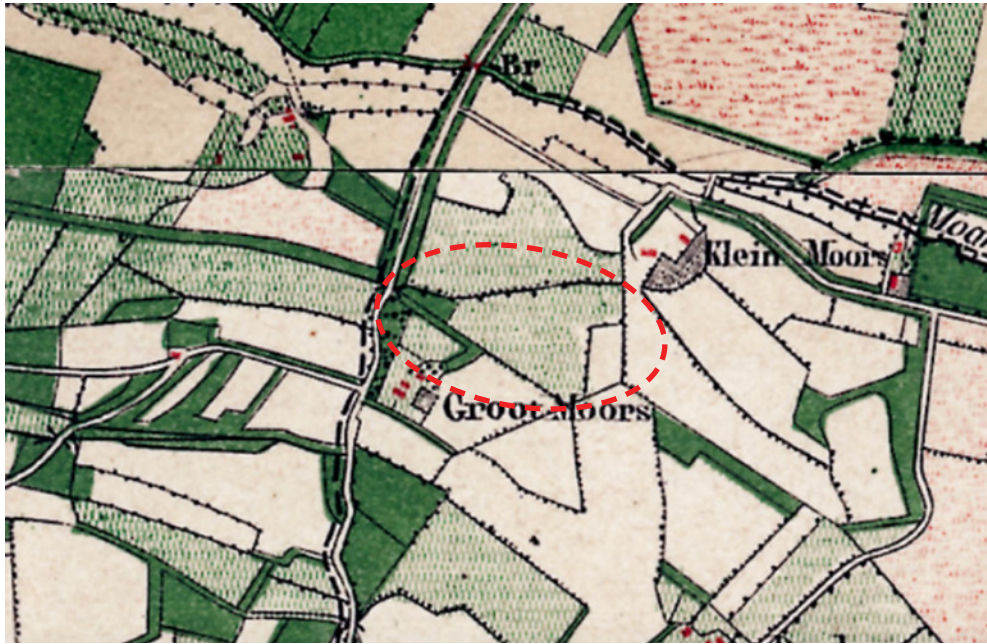
De eigenaar van Moorsterweg 14 is een bestemmingsplanwijzigingsprocedure gestart om een nieuwe woning van 650 m³ en bijgebouwen, in totaal 225 m², te kunnen bouwen. De huidige woning en bijgebouwen zijn in slechte staat en worden grotendeels gesloopt. Voor het erf is een nieuw bouwvlak bepaald met de positie van de nieuwe woning en bijgebouwen. In het voorliggende landschapsontwerp wordt de beoogde terreininrichting voor zowel erf als kavel geschetst en een beplantingsvoorstel gedaan.

Het erf ligt min of meer centraal op de kavel, op enige afstand van de Moorsterweg en is via een smalle erftoegangsweg te bereiken. Het erf is momenteel vrijwel onbeplant waardoor de bebouwing vrij kaal in het landschap ligt. De totale kavel is 3,02 hectare groot en is gelegen in het kampenland-schap van de Gelderse Vallei. De kavel is momenteel grotendeels in agrarisch gebruik, de grond wordt verpacht aan de naastgelegen boerderij. Aan de noordzijde wordt de kavel begrenst door de Moorsterbeek en aan de zuidzijde door de Dashorsterbeek.

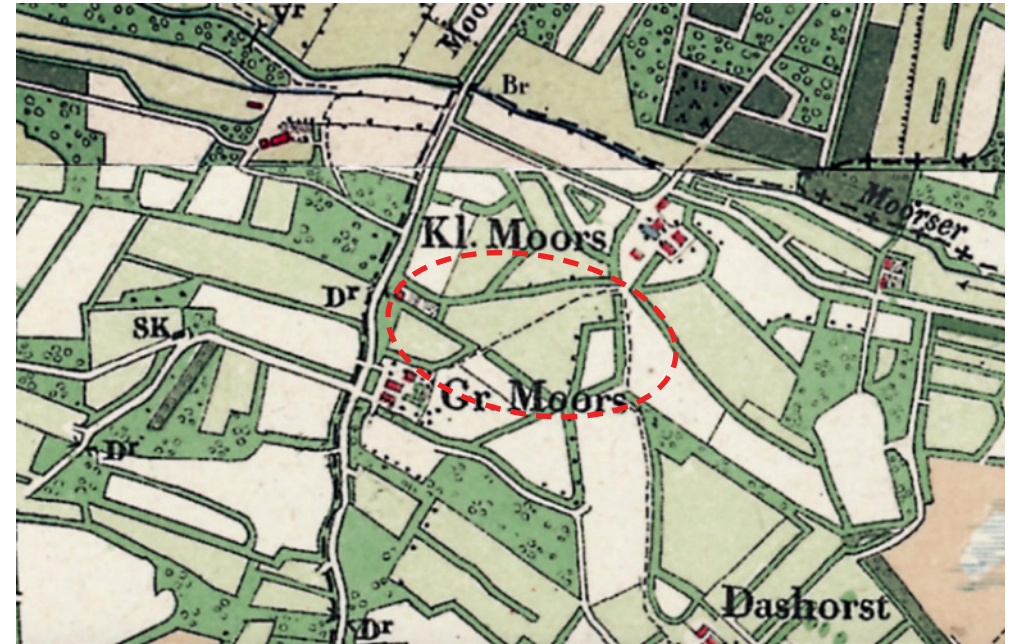
Doelstelling is om de natuurwaarde en landschappelijke waarden te versterken door aangepast beheer, toevoeging van beplantingstructuren en aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de beken. Hierbij wordt ingespeeld op de landschappelijke karakteristiek van het kampenlandschap. De eigenaar wil de meeste grond in gebruik houden als weide voor (klein)vee en hooiland. Daarnaast is er een wens voor een boomgaard, geriefhout bosje, wildakker, poel en moestuin.

het erf gezien vanaf de toegangsweg

historische kaart ca. 1880

historische kaart ca. 1910

historische kaart ca. 1930

historische kaart ca. 2020

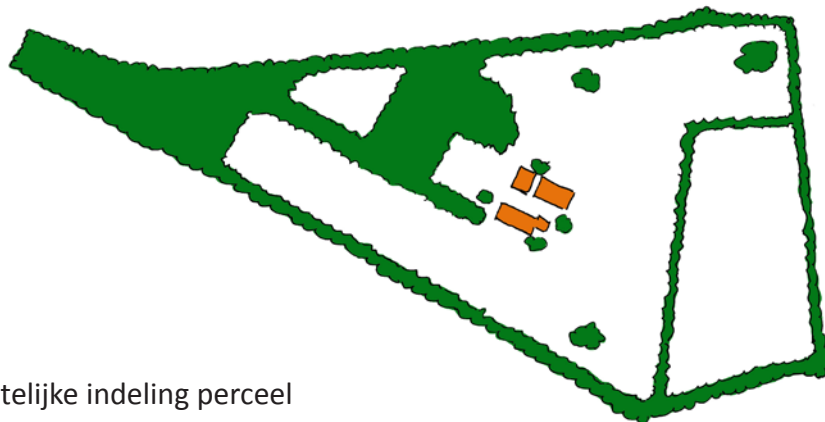
Concept

Het toevoegen van beplanting langs de randen draagt bij aan het behoud en herstel van het oorspronkelijke karakteristieke fijnmazige landschapsstructuur van het kampenlandschap. De beplantingsstructuren zoals die op de historische kaarten te zien zijn worden op de kavel teruggebracht.

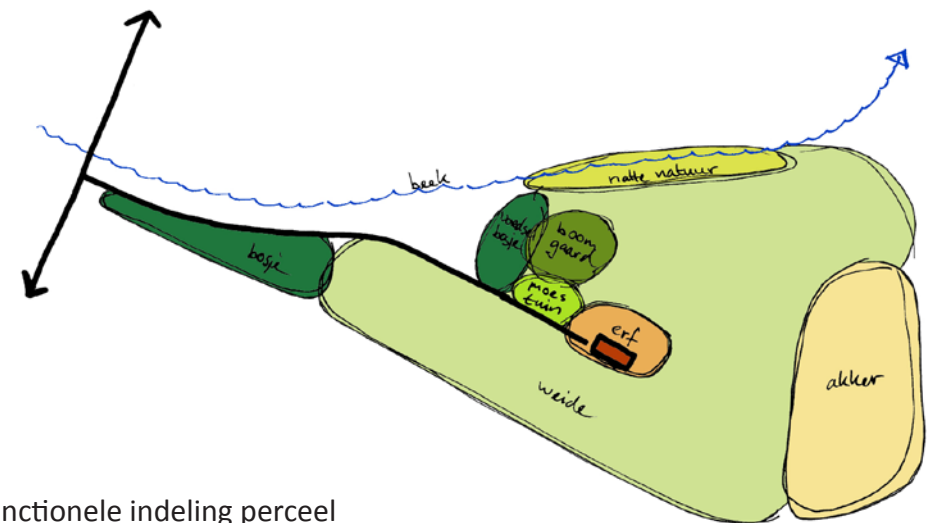
Het erf met woning en bijgebouwen ligt min of meer centraal op de kavel. Rondom het huis zijn de meer cultureelrijke onderdelen zoals tuin, moestuin en boomgaard gepositioneerd. Daaromheen ligt de weide en de wildakker. Het bestaande bosje vooraan op de kavel wordt uitgebreid. De beide beken krijgen een aangepaste oever om zo het natuurlijke karakter te versterken. Het nieuwe huis is zo gepositioneerd dat deze in de zichtlijn van de oprijlaan staat. Op het hoogste deel van het terrein wordt een wildakker aangelegd. De kavel blijft (hobby-matig) in agrarisch gebruik, maar dan wel op een natuurinclusieve manier (zoals er 100 jaar geleden geboerd werd!).

versterken van de landschapsstructuur door toevoegen beplanting

ruimtelijke indeling perceel

functionele indeling perceel

bijenkast

knotwilgen

paddenpoel

boomgaard

geriefhout/voedselbosje

beek

de buren

zwaluwenwand

rietoever

beek

erftoegangsweg

schouwpad

natuurvriendelijke oever

geriefhout/ bosje

notenlaantje

kruidenrijk grasland

haag

moestuin

woonhuis

tuin

boomgroep

bijgebouwen

landschappelijke haag

schouwpad

wildakker

Toelichting op het ontwerp

Het erf met woonhuis en bijgebouwen vormt door de toevoeging van een aantal hagen een samenhangende eenheid. Aangrenzend aan het huis is bewust maar een kleine tuin ingetekend, 'het landschap' komt tot dicht op de woning. Met name de idyllische zichten naar het zuiden en oosten worden benut, ook met de indeling van het huis en de gevel. Op pagina 8 en 9 wordt een impressie en een toelichting op de woning gegeven.

Richting de noordkant wordt door de positionering van de bijgebouwen en door toevoegen van beplanting langs de beek de beplantingsstructuur versterkt en tegelijkertijd het zicht op de grote kippenstallen van de naastgelegen boerderij aan het oog onttrokken. De zone langs de beek wordt niet geheel dichtgezet, er is sprake van een aantal boomgroepen van els en wilg en enkele solitair.

Het grootste deel van de kavel blijft in gebruik als weide en hooiland. De weide biedt voldoende ruimte voor een aantal schapen, twee ezels, kippen en een bijenstal. Door geen gebruik te maken van kunstmest en bestrijdingsmiddelen en extensief maaibeheer van de weide zal er een bloemrijk of kruidenrijk grasland ontstaan. Door het hoogte verschil (van 3.18 +NAP naar 4.52 +NAP) en de aanwezigheid van de Moorsterbeek zijn er gradiënten van 'laag en nat' naar 'hoog en droog'. In de weide worden op strategische plekken een boomgroep of een solitaire boom geplant. Deze zorgen voor gevarieerde zichten en dieptewerking. Door eventueel een pad uit te maaien ontstaat er een informeel graspad wat uitnodigt voor een rondwandeling op eigen kavel.

Op historische kaarten is te zien dat er vroeger aan de zuidoost zijde door beplanting een extra 'landschapskamer' was met een afgescheiden perceel. Het is de bedoeling deze ruimtelijke indeling weer te herstellen door de aanplant van een landschappelijke haag. Deze zal om de paar jaar gefaseerd afgezet worden. Binnen deze 'kamer' zal een wildakker ingericht worden. Door het jaarlijks frezen/ploegen van de grond en het inzaaien van een wildakker mengsel (diverse granen, zonnebloem, akkerkruiden etc) ontstaat hier een akker waar het wild maar ook vogels voedsel kunnen verzamelen.

Voor de landschappelijke- of boerenhaag is er een verscheidenheid aan bloeiende en vruchtdragende struiken gekozen, aangevuld met een aantal kersenbomen.

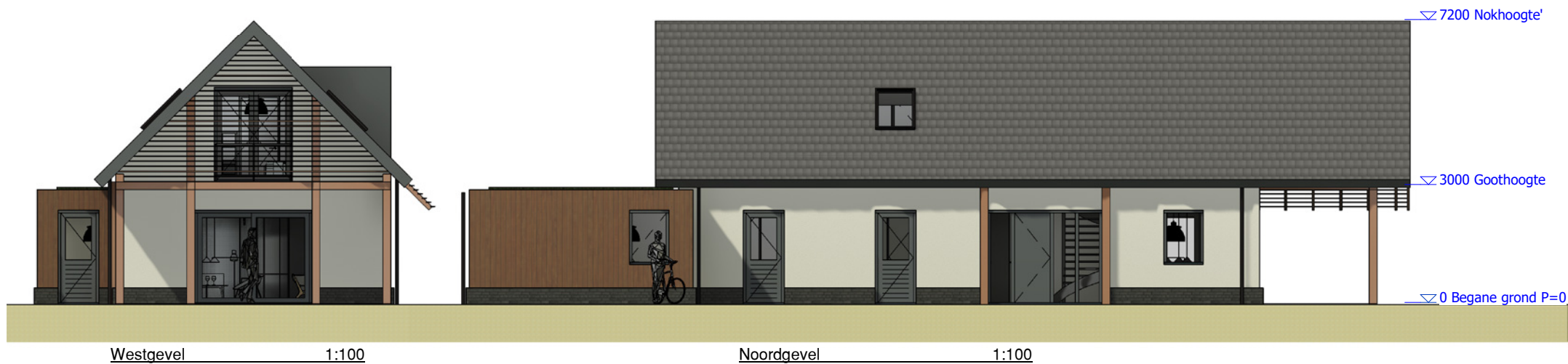
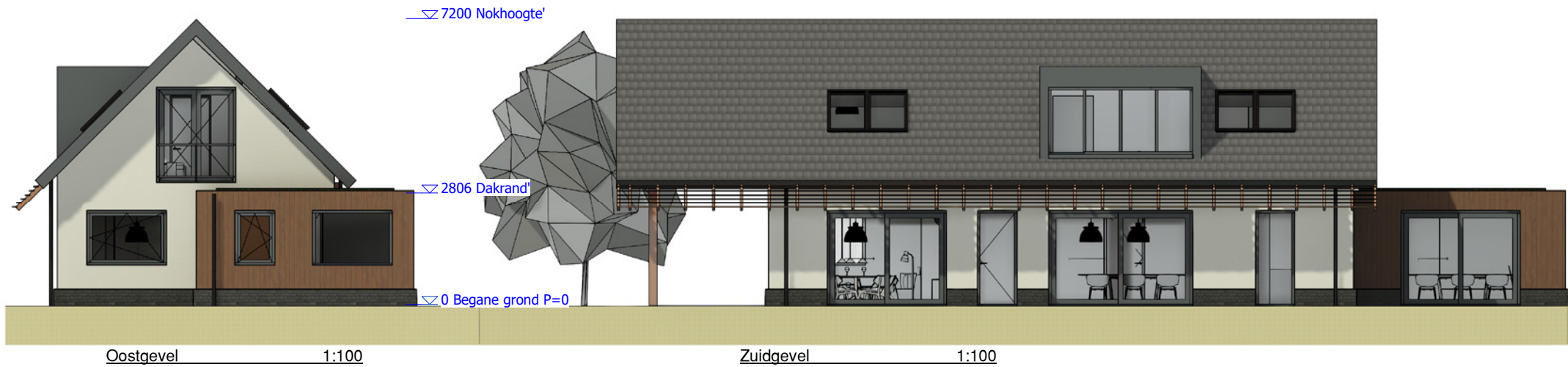
Vooraan op de kavel, bij de aansluiting op de Moorsterweg wordt het bestaande bosje uitgebreid met nieuwe aanplant om zo de ruimtelijke structuur te versterken en (op termijn) voor geriefhout te zorgen. De toegangsweg wordt aan één zijde begeleidt door een rij walnotenbomen.

Aangrenzend aan de tuin van de burens wordt extra beplanting toegevoegd als een 'visuele buffer' naar de burens en achtergrond voor de moestuin en boomgaard. Door aanplant van vruchtdragende soorten zoals hazelnoot, mispel, meidoorn, lijsterbes, kornoelje etc. is het een bosje waarvan oogst kan worden (door mens én dier).

Aansluitend op het erf ligt de door hagen omzoomde moestuin waar groenten en kleinfruit geteeld zullen worden. De boomgaard met appel-, peren- en pruimenbomen vormt de overgang naar de natuurzone langs de Moorsterbeek.

De huidige beekloop is maar smal en recht. Door het vergraven van de oever tot flauwe natuurvriendelijke oever ontstaat er meer variatie in breedte en afwisseling. Ook is er meer ruimte voor water als het peil van de beek tijdens regenval stijgt. Deze plas-dras zone zal begroeid raken met riet en diverse oeverplanten. Er worden elzen en wilgen aangeplant die zorgen voor ruimtelijke begeleiding van de beek, maar er blijven ook doorzichten naar de omgeving.

Op enige afstand van de beek wordt een paddenpoel aangelegd. De vrijkomende grond wordt gebruikt om een steil heuveltje langs de oever op te werpen waar oeverwaluven hun nesten in kunnen bouwen.

Impressie van de woning

Het concept van de woning is uitgevoerd in een voor de streek kenmerkende stijl; het Hallenhuis type. De langgerekte vorm met 2 bouwlagen is passend bij authentieke bebouwing van het kampenlandschap en het huidige gewenste stijlbeeld bij nieuwbouw in het buitengebied. De kaprichting is in lijn met oprijlaan en kavel. De vorm, kleuren en afwerkingsmaterialen geven een ingetogen en natuurlijk karakter, welke ook aan de bijgebouwen kan worden meegegeven, om eenheid te creëren op het erf. De bijgebouwen zijn een bestaande (te renoveren) schuur, en een nieuw te bouwen kapschuur voor opslag en stalling van werktuigen en gereedschappen benodigd voor het onderhoud van de agrarische percelen en de moestuin. Ook de bijgebouwen kennen 2 bouwlagen, doch met geringere nokhoogte, en geven qua volume en positionering een compact en overzichtelijk erf.

Behalve de beoogde kleine voetafdruk aan de buitenzijde, is de woning zelf ook duurzaam uitgevoerd. Qua ontwerp en energiehuishouding worden de passiefhuis uitgangspunten toegepast, de zogenaamde 'Trias Energetica'. Het ontwerp is zodanig dat in de winter warmte wordt vastgehouden en de woning in de zomer zo min mogelijk warmte opneemt. De bijbehorende waarden t.a.v. isolatie, luchtdichtheid, koudebruggen, efficiëntie van installaties etc. worden nagestreefd. Het huis is all-electric, door zonnepanelen op de woning en/of schuren, en zal naar verwachting over het jaar heen gezien meer produceren dan de bewoners zelf verbruiken, zodanig dat ook de elektrische auto “van eigen dak” rijdt. Er wordt houtskeletbouw toegepast, met zoveel mogelijk circulaire bouwmaterialen, zoals bijvoorbeeld met houtcellulose geïsoleerde wanden.

De inhoud van de woning zal naar schatting 650m³ bedragen.
De verbeelde oppervlakte aan bijgebouwen is 200m².

Beplantingsplan

Landschappelijke haag:

- meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 - gele kornoelje (*Cornus mas*)
 - sleedoorn (*Prunus spinosa*)
 - sporkehout (*Rhamnus frangula*)
 - hondsroos (*Rosa canina*)
 - Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
- (aangevuld met enkele kersen (*Prunus avium*))

Bosje (1)

- ruwe berk (*Betula pendula*)
 - veldesdoorn (*Acer campestre*)
 - zomereik (*Quercus robur*)
 - sporkehout (*Rhamnus frangula*)
 - haagbeuk (*Carpinus betulus*)
 - lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)
 - hulst (*Ilex aquifolium*)
 - hazelnoot (*Corylus avellana*)
- etc.

Bosje (2)

- hazelnoot (*Corylus avellana*)
 - kornoelje (*Cornus mas*)
 - mispel (*Mespilus germanica*)
 - moerbei (*Morus nigra*)
 - lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)
 - meidoorn (*Crataegus monogyna*)
 - vlier (*Sambucus nigra*)
 - kweepeer (*Cydonia oblonga*)
 - sleedoorn (*Prunus spinosa*)
 - aalbes (*Ribes rubrum*)
- etc.

Boomgaard

- appelbomen (*Malus cv*)
 - perenbomen (*Pyrus communis cv*)
 - pruimenbomen (*Prunus domestica cv*)
 - kersenbomen (*Prunus avium cv*)
- etc.

Rijtje knotwilgen

- schietwilg (*Salix alba*)

Haag bij woning

- beukenhaag (*Fagus sylvatica*)

Haag om moestuin

- meidoorn (*Crataegus monogyna*)

Beekbegeleidende beplanting

- els (*Alnus glutinosa*)
- grauwe wilg (*Salix cinerea*)
- schietwilg (*Salix alba*)

Solitaire boom of boomgroep in weide

- winterlinde (*Tilia cordata*)
- boswilg (*Salix caprea*)
- esdoorn (*Acer campestre*)
- tamme kastanje (*Castanea sativa*)

Solitaire bomen in tuin

- nader te bepalen in ontwerp/beplantingsplan tuin

Laantje langs toegangsweg

- notenbomen (*Juglans nigra*)

Referentielijst

- Bouwen aan het landschap op de tussenschaal. Bouwstenen voor ruimtelijke kwaliteit in de Gelderse Vallei, Projectbureau Vallei en Heuvelrug, 2013
- Landschapsontwikkelingsplan Gelderse Vallei (incl bijlage sortimentskeuze erfbeplanting), Brons+partners Landcshapsarchitecten, 2017
- Beeldkwaliteitsplan Gelderse Vallei, SVGV Programmabureau De Vallei, 2008
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit, Gemeente Woudenberg, 2020
- Beheerpakketten Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, Natuurcollectief Utrecht Oost, 2020
- Landschapswijzer Wegwijs met bomen en struiken in de provincie Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht, 2021

Frank Talsma
Tuin- en Landschapsarchitect
Architecten register: 3.120215.001

Vermeerstraat 6
3817DE Amersfoort
frank_talsma@hotmail.com